

HAMK

Hämeen ammatti-
korkeakoulu

Vaativan erityisen tuen vaikuttavuus uudelleen ajateltuna ammatillisessa koulutuksessa

Taina Civil, Sanna
Ryökkönen, Heta
Rintala, Mika
Tammilehto, HAMK
Marika Mäkinen,
Spesia

HAMK Edu –
tutkimusyksikkö &
Ammattiopisto
Spesia

Kasvatustieteen päivät 2024

HAMK

Hämeen ammatti-
korkeakoulu

RUN
REGIONAL
UNIVERSITY
NETWORK
EUROPEAN UNIVERSITY

KOVA-hanke ja sen taustaa

KOVA-hanke pähkinänkuoressa

- **Nimi:** KOVA – Uutta ajattelua ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuteen
- **Kesto:** 2024 - 2028
- **Toteuttajat:** Ammattiopisto Spesia, Hämeen ammattikorkeakoulu
- **Rahoittaja:** S. ja A. Bovalliuksen Säätiö sr.
- **Kohderyhmät:** Ammatillisen koulutuksen opiskelijat, tutkinnon tai koulutuksen suorittaneet, vaativaa erityistä tukea järjestävät ammatilliset oppilaitokset
- **Hankkeen verkkosivut:** <https://www.hamk.fi/projektit/kova/>

KOVA-hankkeen tavoitteet ja työpaketit

- **Pitkittäistutkimus.** **Laadullisen seurantatutkimuksen** tavoitteena on tutkia opiskelijoiden kuvaamia **koulutuksen vaikutuksia lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä** ja ymmärtää koulutuksen vaikutuksia opiskelijoiden **oppimiseen, hyvinvointiin, osallisuuteen** ja heidän polkuihinsa.
- **Kehittäminen.** Kehittämistyön tavoitteena on **edistää ja tukea** työyhteisötason toiminnan ja **osaamisen kehittämistä** suhteessa koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen. Työpaketissa **kartoitetaan nykyisten koulutuksen vaikuttavuutta koskevaa tietopohjaa** ja tiedonkeruita vaikuttavuuden näkökulmasta, kehitetään **uusia ratkaisuja vaikuttavuuden mittaamiseen** ja tulosten hyödyntämiseen osana oppilaitosten toimintaa.
- **Vaikuttaminen.** Viestintään ja vaikuttamiseen nivoutuvan työpaketin tavoitteena on **laajentaa ja syventää ymmärrystä koulutuksen vaikutuksista ja vaikuttavuudesta** kansallisella ja kansainvälisellä tasolla **viestinnän** ja vaikuttamisen avulla.

Keskeisiä käsitteitä ja lähtökohtia

- **Vaativa erityinen tuki**

- Pedagogisia ja yksilöityjä tukitoimia sekä järjestelyjä opiskelijoille, jotka tarvitsevat laaja-alaista erityistä tukea vaikeiden oppimisvaikeuksiensa, sairauksiensa tai vammojensa vuoksi (Opetushallitus, 2024)

- **Koulutuksen vaikutukset ja vaikuttavuus** (Laukkanen, 2014; Räcköläinen & Meriläinen, 2014)

- Vaikutukset = Lyhyen aikavälin konkreettiset muutokset
- Vaikuttavuus = Koulutuksen tavoitteiden saavuttaminen, pitkän aikavälin muutokset esim. ihmisten hyvinvoinnissa ja yhteiskunnallisessa hyödyssä

- **Koulutuksen vaikutusten arviointi** (Kirkpatrick, 1998)

- Reaktiot, oppiminen, käyttäytymisen ja tulokset

Koulutuksen vaikutusten arviointi (Kirkpatrick, 1998)

- 1. taso: reaktiot
- 2. taso: oppiminen
- 3. taso: käyttäytyminen
- 4. taso: tulokset

Training Effectiveness (Cronbach's $\alpha = 0.86$)

Reaction Level

1. I was very satisfied with the instruction in the class.
2. I was very satisfied with the course content.
3. Overall, I was very satisfied with the class.

Learning Level

1. I learned a lot in this class.
2. I remember almost everything covered in the class.

Behavior Level

1. I have applied the things covered into my work.
 2. I use almost everything that was covered in my work.
 3. I use the thing covered in this class almost every day.
-

Metodologinen kirjallisuuskatsaus

Metodologinen kirjallisuuskatsaus

- Tarkastelun erityisenä kiinnostuksen kohteena hyvinvointi, osaaminen, sivistys ja yhteiskunnallinen osallisuus
- Mitä kyselyjä ja haastattelurunkoja vaikuttavuuden tutkimuksessa on hyödynnetty
 - Niiden hyödyntäminen myös KOVA-hankkeen aineistonkeruun kysely- ja haastattelupiloteissa
- Tutkimuskysymys: *Miten vaativan erityisen tuen ja ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta on mitattu aiemmissä tutkimuksissa hyvinvoinnin, osaamisen, sivistyksen ja yhteiskunnallisen osallisuuden näkökulmista?*
- Tietokantahaut (esim. Scopus: "vocational education" OR VET OR TVET AND impact OR effectiveness).

Alustavia tuloksia

- KARVI: Ammatillisen koulutuksen erityisen tuen arviointi (2020–2021)
 - Haastattelut opiskelijoille: mitä tukea saa, siitä saatu apu, mikä tuessa on hyvää, osallisuus HOKSauksessa
 - Kyselyt koulutuksen järjestäjille: mm. erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen, suunnittelu ja toteutus

Alustavia tuloksia: Hyvinvointi

Yleisesti ottaen hyvinvointi on

Kysely

Hyvinvointi

Helmi

Kerro lopuksi, mitä ajattelet itsestäsi:

Eri

Psy

Tutki

Schoole

Kysely

tunteet

- 41. Menestyminen elämässä on minusta kiinni.
- 42. Pystyn selviytymään erilaisista vaikeuksista.
- 43. Elämälläni on päämäärä ja tarkoitus.
- 44. Olen saavuttanut tärkeitä asioita elämässäni.
- 45. Olen hyvä monessa asiassa.

Täysin samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

...), minäpystyvyys (Pearlin &

... Aro & Näätänen, 2005)

...en, opiskelu, sosiaaliset suhteet, mieliala, pärjäämisen

Alustavia tuloksia: Hyvinvointi

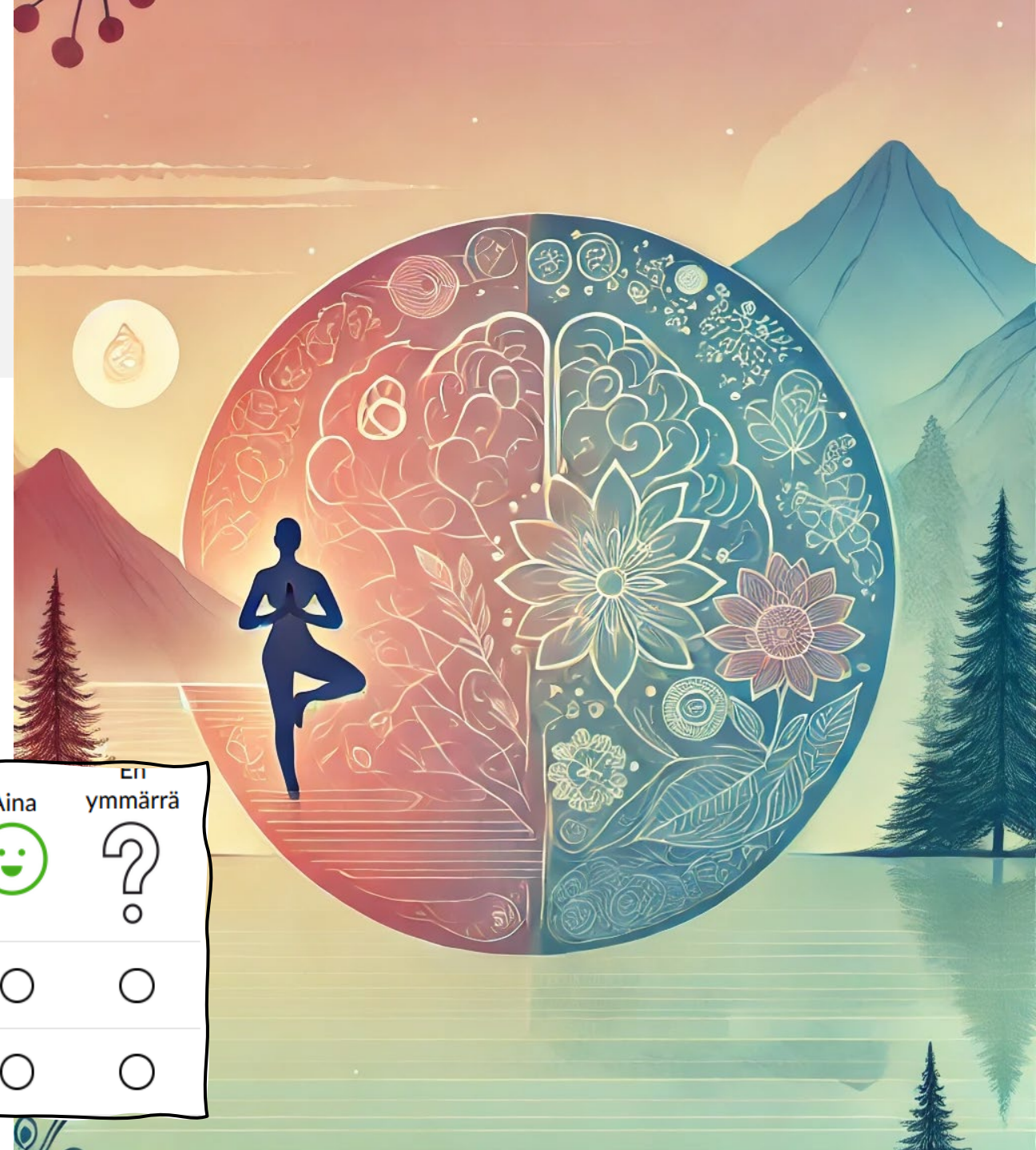
- KOVA-tutkimustiimi (2024):
 - Tutkii ja kehittää vaativan erityisen tuen ja ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta
 - Mm. minäpystyvyys (Di ym., 2023), opintoihin ja opiskelijayhteisöön kiinnittyminen (Veiga ym., 2014)

Ei koskaan Joskus Silloin tällöin Yleensä Aina Ei ymmärrä

Uskon, että voin onnistua asioissa,
joihin päätän keskittyä

Tunnen oloni energiseksi ja osaavaksi,
kun opiskelen tai käyn tunneilla

Alustavia tuloksia: Osaaminen (ja hyvinvointi)

- Hoffmann ym., 2014:
 - Miten opettajien ja työpaikkaohjaajan tarjoama sosiaalinen tuki vaikuttaa lyhyemmän ja pidemmän aikavälin uratavoitteisiin ja mikä rooli itsetunnolla, skill varietylla ja osaamiseen liittyvillä itsekäsityksillä on?
 - Pitkittäistutkimus: oppisopimuskoulutuksessa olevat nuoret ja toinen mittauskerta 3 vuotta sen jälkeen
 - Sosiaalinen tuki (Frese, 1999), kyvykkyyteen liittyvät itsekäsitykset, skill variety (Prümper ym., 1995), itsetunto (Rosenberg, 1965), uratavoitteet (Watermann, 2000)

Alustavia tuloksia: Sivistys ja osallisuus

- Moilanen ym. (2021): Sivistykseen kuuluu osallisuus ja aktiivinen toimiminen yhteiskunnan jäsenenä
- Ågren (2021):
 - Tutkimuksen kohteena ammatillisten opiskelijoiden näkemykset yhteiskunnallisesta kuulumisesta ja osallisuudesta opintojen jälkeen ja hyvästä elämästä
 - Työpajatyöskentely ja ryhmähaastattelut
 - Työelämään kiinnittymisen tärkeys ja tuen saaminen siihen, mitä muuta osallisuus voi olla kuin työtä, mitä yhteiskuntaan kiinnittyminen tarkoittaa

Yhteenvetoa

- Perinteiset, opintojen jälkeistä sijoittumista tarkastelevat käsitykset vaikuttavuudesta edelleen valloillaan
- Tärkeää tarkastella myös, mitä koulutuksen aikana tapahtuu
- Haastattelurungot kiven alla

Seuraavia askelia

- 2025 kevään pilotteja varten haastattelurungon kehittäminen tutkimusperustaisesti
 - Sivistys, hyvinvointi, osaaminen ja osallisuus
- Tutkimustyö jatkuu muun muassa kirjallisuuskatsausten parissa

Lämmin kiitos! Kysymyksiä?

Taina Civil, Sanna Ryökkyinen, Heta
Rintala, Mika Tammilehto, HAMK
Marika Mäkinen, Spesia

Katso lisää:

<https://www.hamk.fi/projektit/kova/>

Hämeen ammattikorkeakoulu

www.hamk.fi

 BOVALLIUS³

 SPESIA

Lähteet

- Di, W., Nie, Y., Chua, B. L., Chye, S., & Teo, T. (2023). Developing a Single-Item General Self-Efficacy Scale: An Initial Study. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 41(5), 583–598. <https://doi.org/10.1177/07342829231161884>
- Frese, M. (1999). Social Support as a Moderator of the Relationship Between Work Stressors and Psychological Dysfunctioning: A Longitudinal Study With Objective Measures. *Journal of Occupational Health Psychology*, 4(3), 179–192. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.4.3.179>
- Hofmann, C., Stalder, B. E., Tschan, F., & Häfeli, K. (2014). Support from teachers and trainers in Vocational education and training: The pathways to career aspirations and further career development. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 1(1), 1–20. <https://doi.org/10.13152/IJRVET.1.1.5>
- Hsu, W., & Chen, P.-W. (2021). The influences of service quality and individual characteristics on vocational training effectiveness. *Sustainability*, 13(23), 13207. <https://doi.org/10.3390/su132313207>
- Kirkpatrick, D. L. (1998). *Evaluating training programs: The four levels*. Berrett-Koehler.
- Moilanen, A., Kaarttinen, J., & Taneli, M. (2021). Sivistys ja demokratia. *Kasvatus & Aika (Verkkolehti)*, 15(3–4). <https://doi.org/10.33350/ka.108971>

Lähteet

- Parkkila, M., Ryökkyinen, S., Vaalasaranta, L., Männistö, E., Korkeamäki, J. & Gustavsson-Lilius, M. (2018). Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaus ja psykososiaalista hyvinvointia kartoittava kysely ammatillisissa opinnoissa. Helmi-hankkeen loppuraportti. Kuntoutussäätiö. <https://www.kuntoutussaatio.fi/julkaisu/erityista-tukea-tarvitsevien-opiskelijoiden-ohjaus-ja-psykososiaalisista-hyvinvointia-kartoittava-kysely-ammattillisissa-opinnoissa-helmi-hankkeen-loppuraportti>
- Prümper, J., Hartmannsgruber, K., & Frese, M. (1995). KFZA. Kurz-Fragebogen zur Arbeitsanalyse. *Zeitschrift für Arbeits- und Organisationspsychologie*, 39(3), 125–131.
- Salmela-Aro, K, & Näätänen, P. (2005). Nuorten koulu-uupumusmittari BBI-10. Edita.
- Veiga et al. (2014). Assessing students' engagement: A review of instruments with psychometric qualities.
- Watermann, R. (2000). Berufliche Wertorientierungen im Wandel. Eine Kohortenanalyse zur Dynamik arbeitsbezogener Einstellungen anhand von ALLBUS-Umfragedaten. Münster: Institut für sozialwissenschaftliche Forschung e.V.
- Ågren, S. (2021). *Exploring Vocational Education Students' Visions of a Successful Transition to Working Life from the Perspective of Societal Belonging*